TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. lapkričio 14 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Autorių teisės ir gretutinės teisės – Direktyva 2001/29/EB – Išimtinės atlikėjų teisės – 2 straipsnio b punktas – Atgaminimo teisė – 3 straipsnio 2 dalies a punktas – Padarymas viešai prieinamo – Leidimas – Prezumpcija – Nacionalinė tvarka, pagal kurią reikalaujama, kad viešoji organizacija, atsakinga už nacionalinio audiovizualinio paveldo saugojimą ir puoselėjimą, gautų raštišką atlikėjo sutikimą naudoti archyvus, kuriuose yra šio atlikėjo atlikimų įrašų“

Byloje C-484/18

dėl 2018 m. liepos 11 d. *Cour de cassation* (Kasacinis teismas, Prancūzija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2018 m. liepos 20 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Société de perception et de distribution des droits des artistes-interprètes de la musique et de la danse (Spedidam),

PG,

GF

prieš

Institut national de l’audiovisuel,

dalyvaujant:

Syndicat indépendant des artistes-interprètes (SIA-UNSA),

Syndicat français des artistes-interprètes (CGT),

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas E. Regan, teisėjai C. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič (pranešėjas) ir C. Lycourgos,

generalinis advokatas G. Hogan,

posėdžio sekretorė V. Giacobbo-Peyronnel, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2019 m. kovo 21 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: prancūzų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Société de perception et de distribution des droits des artistes-interprètes de la musique et de la danse (Spedidam)*, PG ir GF, atstovaujamų advokatų C. Waquet ir H. Hazan,

– *Institut national de l'audiovisuel*, *Syndicat indépendant des artistes-interprètes* (SIA-UNSA) ir *Syndicat français des artistes-interprètes* (CGT), atstovaujamų advokato C. Caron,

– Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos D. Colas, B. Fodda, D. Segoin, A.-L. Desjonquères ir A. Daniel,

– Europos Komisijos, atstovaujamos É. Gippini Fournier ir J. Samnadda,

susipažinęs su 2019 m. gegužės 16 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 167, 2001, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 230, klaidų ištaisymas OL L 314, 2008, p. 16) 2 straipsnio b punkto, 3 straipsnio 2 dalies a punkto ir 5 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Société de perception et de distribution des droits des artistes-interprètes de la musique et de la danse* (toliau – *Spedidam*) ir PG ir GF ginčą su *Institut national de l'audiovisuel* (Nacionalinis audiovizualinis institutas, toliau – INA) dėl to, kad INA tariamai pažeidė atlikėjo teises, kurių turėtojai yra PG ir GF.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2001/29 9, 10, 21, 24 ir 31 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(9) Kiekvienas autorių teisių ir gretutinių teisių derinimas turi būti grindžiamas aukšto lygio apsauga, nes tokios teisės yra labai svarbios intelektinei kūrybai. Jų apsauga padeda užtikrinti kūrybingumo palaikymą ir plėtojimą autorių, atlikėjų, prodiuserių, vartotojų, kultūros, pramonės ir apskritai visuomenės labui. Dėl to intelektinė nuosavybė yra pripažinta sudedamąja nuosavybės dalimi.

(10) Kad autoriai ar atlikėjai galėtų tęsti savo kūrybinį ir meninį darbą, už savo darbo naudojimą jie turi gauti teisingą atlyginimą; jį turi gauti ir prodiuseriai, kad galėtų finansuoti šį darbą. Investicijos, kurių reikia tokiems produktams, kaip fonogramos, filmai ar daugialypės terpės kūriniai sukurti ir užsakomosioms paslaugoms („on-demand“) tiekti, yra didelės. Tinkama teisinė intelektinės nuosavybės teisių apsauga yra būtina, kad būtų galima garantuoti galimybes gauti tokį atlyginimą ir patenkinamą investicijų grąžą.

<…>

(21) Ši direktyva turėtų apibrėžti veiksmus, kuriems taikoma atgaminimo teisė, atsižvelgiant į skirtingus naudos gavėjus. Tai turėtų būti padaryta vadovaujantis Bendrijos *acquis communautaire*. Reikia plataus šių veiksmų apibrėžimo, kad vidaus rinkoje būtų užtikrintas teisinis aiškumas.

<…>

(24) Teisė padaryti viešai prieinam[us] 3 straipsnio 2 dalyje nurodytus objektus turėtų būti suprantama kaip apimanti visus tokių objektų padarymo viešai prieinam[ų] veiksmus visuomenės nariams, nesantiems toje vietoje, kurioje tas viešo prieinamumo veiksmas atsiranda, ir neapimanti jokių kitų veiksmų.

<…>

(31) Turi būti išlaikyta derama pusiausvyra tarp įvairių kategorijų teisių turėtojų teisių ir interesų, taip pat tarp įvairių kategorijų teisių turėtojų ir saugomų objektų naudotojų. <…> Siekiant užtikrinti deramą vidaus rinkos veikimą, tokios išimtys ir apribojimai turėtų būti darniau apibrėžti. Jų derinimo laipsnis turėtų būti grindžiamas jų poveikiu sklandžiam vidaus rinkos veikimui.“

4 Šios direktyvos 2 straipsnis „Atgaminimo teisė“ suformuluotas taip:

„Valstybės narės nustato išimtinę teisę leisti arba uždrausti tiesiogiai ar netiesiogiai, laikinai ar nuolat bet kuriuo būdu ir bet kuria forma atgaminti visą arba iš dalies:

<…>

b) atlikėjams – savo atlikimų įrašus;

<…>“

5 Minėtos direktyvos 3 straipsnio „Teisė viešai paskelbti kūrinius ir teisė kitus objektus padaryti viešai prieinamus“ 2 dalies a punkte nurodyta:

„Valstybės narės nustato išimtinę teisę leisti arba uždrausti padaryti viešai prieinamus laidais ar bevielėmis ryšio priemonėmis tokiu būdu, kad visuomenės nariai galėtų juos pasiekti individualiai pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku:

a) atlikėjams – savo atlikimų įrašus;

<…>“

6 Direktyvos 2001/29 5 straipsnyje įtvirtintos tam tikros šios direktyvos 2–4 straipsniuose numatytų išimtinių teisių išimtys ir apribojimai, kurias valstybės narės gali arba privalo numatyti savo nacionalinėje teisėje.

7 Šios direktyvos 10 straipsnyje „Taikymas laiko atžvilgiu“ numatyta:

„1. Šios direktyvos nuostatos taikomos visiems šioje direktyvoje nurodytiems kūriniams ir kitiems objektams, kurie 2002 m. gruodžio 22 d. yra saugomi valstybių narių autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymais arba kurie pagal šios direktyvos nuostatas arba 1 straipsnio 2 dalyje nurodytas nuostatas atitinka apsaugos kriterijus.

2. Ši direktyva taikoma nepažeidžiant jokių iki 2002 m. gruodžio 22 d. atliktų veiksmų ir įgytų teisių.“

Prancūzijos teisė

8 *Code de la propriété intellectuelle* (Intelektinės nuosavybės kodeksas) L 212-3 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Atlikimo įrašui, atgaminimui ir viešam paskelbimui, taip pat bet kokiam atskiram atlikimo garso ir vaizdo naudojimui, jeigu jis įrašytas kaip garso ir vaizdo įrašas, reikalingas rašytinis atlikėjo leidimas.

Šis leidimas ir už jo davimą gaunamas atlyginimas reglamentuojamas *Code de travail* (Darbo kodeksas) L. 762-1 ir L. 762-2 straipsnių nuostatomis, laikantis šio kodekso L. 212-6 straipsnio nuostatų.“

9 Šio kodekso L. 212-4 straipsnyje numatyta:

„Atlikėjo ir prodiuserio sudarytos sutarties dėl audiovizualinio kūrinio sukūrimo pasirašymas reiškia leidimą įrašyti, atgaminti ir viešai skelbti atlikėjo atlikimą.

Šioje sutartyje nustatomas atskiras atlyginimas už kiekvieną kūrinio panaudojimo būdą.“

10 1986 m. rugsėjo 30 d. *Loi no 86-1067 relative à la liberté de communication* (Įstatymas Nr. 86-1067 dėl komunikacijų laisvės) (JORF, 1986 m. spalio 1 d., p. 11749), iš dalies pakeisto 2006 m. rugpjūčio 1 d. Įstatymo Nr. 2006-961 44 straipsniu (JORF, 2006 m. rugpjūčio 3 d., p. 11529), 49 straipsnyje (toliau – iš dalies pakeistas 49 straipsnis) nustatyta:

„[INA], viešoji valstybinė pramoninio ir komercinio pobūdžio organizacija, atsako už nacionalinio audiovizualinio paveldo saugojimą ir puoselėjimą.

I. Institutas užtikrina nacionalinių programų transliuotojų audiovizualinio archyvo priežiūrą ir prisideda prie jo naudojimo. Dokumentų rengimo pobūdis, mokesčiai, finansinės sąlygos ir šių archyvų naudojimo tvarka nustatoma pagal instituto ir kiekvieno atitinkamo transliuotojo sudarytą sutartį. Šios sutartys patvirtinamos už biudžetą ir paskelbimą atsakingų ministrų įsakymu.

II. Institutas naudoja nacionalinių programų transliuotojų audiovizualinių archyvų turinio ištraukas specifikacijose nustatytomis sąlygomis. Jam suteikiama teisė naudoti šias ištraukas praėjus vieniems metams nuo jų pirmosios transliacijos.

Institutas yra laikmenų ir techninės įrangos savininkas ir teisės naudoti nacionalinių programų transliuotojų ir 58 straipsnyje minėto transliuotojo audiovizualinius archyvus turėtojas; ši teisė jam buvo perduota prieš paskelbiant 2000 m. rugpjūčio 1 d. Įstatymą Nr. 2000-719 [iš dalies keičiantis 1986 m. rugsėjo 30 d. *loi no 86-1067 relative à la liberté de communication* (JORF, 2000 m. rugpjūčio 2 d., p. 11903)]. Vis dėlto nacionaliniai programų transliuotojai ir 58 straipsnyje minėtas transliuotojas, kiek tai susiję su kiekvienu iš jų, išsaugo prioritetinę teisę naudoti šiuos archyvus.

Institutas įgyvendina šioje dalyje nurodytą naudojimo teisę nepažeisdamas autorių teisių ar gretutinių teisių turėtojų ir jų teisių perėmėjų neturtinių ir turtinių teisių. Vis dėlto, nukrypstant nuo *Code de la propriété intellectuelle* L. 212-3 ir L. 212-4 straipsnių, šiame straipsnyje nurodytame archyve esančių atlikėjų kūrinių naudojimo sąlygos ir už šį naudojimą mokamas atlyginimas reglamentuojami pačių atlikėjų arba atlikėjams atstovaujančių darbuotojų organizacijų ir instituto pasirašytose sutartyse. Šiose sutartyse turi būti nurodyti atlyginimo dydžiai ir šio atlyginimo mokėjimo tvarka.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

11 INA yra pramoninio ir komercinio pobūdžio Prancūzijos valstybinė įstaiga, atsakinga už nacionalinio audiovizualinio paveldo saugojimą ir puoselėjimą. Šiuo tikslu jis, be kita ko, užtikrina audiovizualinių gamintojų, kurie yra nacionaliniai programų transliuotojai, audiovizualinių archyvų apsaugą ir padeda juos naudoti.

12 PG ir GF yra 1985 m. mirusio muzikanto ZV teisių perėmėjai.

13 2009 m. PG ir GF teigė, kad INA savo interneto svetainėje be jų leidimo prekiavo vaizdo įrašais ir fonogramomis, kuriuose atgaminti 1959–1978 m. įrašyti ZV atlikimai. Iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad šie vaizdo įrašai ir fonogramos buvo sukurti ir vėliau išplatinti nacionalinių programų transliuotojų.

14 2009 m. gruodžio 28 d. PG ir GF, remdamiesi Intelektinės nuosavybės kodekso L. 212-3 straipsniu, pareiškė ieškinį, kuriuo reikalauja, kad INA atlygintų žalą, tariamai padarytą jų turimoms atlikėjo teisėms.

15 2013 m. sausio 24 d. sprendimu *Tribunal de grande instance de Paris* (Paryžiaus apygardos teismas, Prancūzija) patenkino šį reikalavimą. Tas teismas, be kita ko, nusprendė, kad iš dalies pakeisto 49 straipsnio taikymas neatleidžia INA nuo pareigos gauti išankstinį atlikėjo leidimą naudotis jo atlikimų įrašu. Taigi šioje nuostatoje numatytomis kolektyvinėmis sutartimis siekiama tik nustatyti atlyginimus, mokėtinus už naują atlikimo panaudojimą, jei pirmam atlikimo panaudojimui atitinkamas atlikėjas davė leidimą. Tačiau šiuo atveju INA nepateikė tokio leidimo įrodymo. 2014 m. birželio 11 d. sprendimu *Cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas, Prancūzija), į kurį kreipėsi INA, iš esmės patvirtino pirmosios instancijos teismo sprendimą.

16 2015 m. spalio 14 d. sprendimu *Cour de cassation* (Kasacinis teismas, Prancūzija) iš dalies panaikino *Cour d'appel de Paris* sprendimą. Jis nusprendė, kad šis apeliacinis teismas klaidingai konstatavo, jog tam, kad būtų taikoma aptariama leidžianti nukrypti tvarka, reikėjo pateikti įrodymus, kad atlikėjas davė leidimą pirmam jo atlikimo panaudojimui, taip įtraukdamas į įstatymą sąlygą, kurios jame nėra.

17 2017 m. kovo 10 d. sprendimu, priimtu Kasaciniam teismui grąžinus bylą, *Cour d'appel de Versailles* (Versalio apeliacinis teismas, Prancūzija) atmetė PG ir GF reikalavimus. Iš esmės šis teismas manė, kad iš dalies pakeistame 49 straipsnyje numatyta, jog INA gali tik naudotis paprasta atlikėjo išankstinio sutikimo prezumpcija, kuri gali būti panaikinta, ir dėl to nepaneigiama išimtinė atlikėjo teisė. Remiantis minėtame straipsnyje nurodytomis sutartimis su profesinėmis organizacijomis, šioms nesuteikiama teisė „leisti ir uždrausti" atlikėjui atlikimą, o numatomas vienintelis tikslas – nustatyti atlikėjo atlyginimą.

18 PG ir GF, taip pat *Spedidam*, savanoriškai įstojusi į bylą *Cour d'appel de Versailles* (Versalio apeliacinis teismas) šalis, dėl šio teismo sprendimo pateikė skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Pastarasis teismas nurodė, kad jam kyla abejonių dėl iš dalies pakeistame 49 straipsnyje numatyto teisinės tvarkos suderinamumo su Direktyvos 2001/29 2, 3 ir 5 straipsniais.

19 Šiomis aplinkybėmis *Cour de cassation* (Kasacinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar [Direktyvos 2001/29] 2 straipsnio b punktas, 3 straipsnio 2 dalies a punktas ir 5 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiama nacionalinės teisės nuostata, kaip antai [iš dalies pakeistas] 49 straipsnis, kuriame nustatyta, kad [INA], turinčiam nacionalinių transliuotojų audiovizualinio archyvo naudojimo teisę, taikoma leidžiančia nukrypti nuostata grindžiama tvarka, t. y. kad atlikėjų

atlikimų naudojimo sąlygos ir atlyginimas už šį naudojimą reglamentuojami pačių atlikėjų arba atlikėjams atstovaujančių darbuotojų organizacijų ir šio instituto pasirašytose sutartyse ir jose, be kita ko, turi būti nurodyti atlyginimo dydžiai ir šių atlyginimų mokėjimo tvarka?“

Dėl Direktyvos 2001/29 taikymo laiko atžvilgiu

20 Kaip buvo priminta šio sprendimo 13 punkte, nagrinėjami atlikimai buvo įrašyti 1959–1978 m. laikotarpiu.

21 Pagal Direktyvos 2001/29 10 straipsnio 1 dalį šios direktyvos nuostatos taikomos visiems šioje direktyvoje nurodytiems kūriniams ir kitiems objektams, kurie 2002 m. gruodžio 22 d. yra saugomi valstybių narių autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymais arba kurie pagal tos pačios direktyvos nuostatas arba jos 1 straipsnio 2 dalyje nurodytas nuostatas atitinka apsaugos kriterijus. Direktyvos 2001/29 10 straipsnio 2 dalyje patikslinta, kad ši direktyva taikoma „nepažeidžiant jokių iki 2002 m. gruodžio 22 d. atliktų veiksmų ir įgytų teisių.“

22 Nors INA ir Prancūzijos vyriausybė per posėdį tvirtino, kad Direktyva 2001/29 netaikoma *ratione temporis* ginčui pagrindinėje byloje, o Prancūzijos vyriausybė patikslino, kad atrodo, jog INA turėjo iki 2002 m. gruodžio 22 d. teises į nagrinėjamus įrašus, *Spedidam* nurodė, kad INA neturėjo jokių iki minėtos datos įgytų teisių.

23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, ar ir kiek pagrindinėje byloje nagrinėjamos šalys gali remtis galimomis iki 2002 m. gruodžio 22 d. įgytomis teisėmis ar atliktais veiksmais, kuriems Direktyvos 2001/29 nuostatos negali daryti poveikio.

Dėl prejudicinio klausimo

24 Pirmiausia dėl šios bylos teisinių aplinkybių reikia pažymėti, kad iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog pagal Intelektinės nuosavybės kodekso L. 212-3 straipsnį atlikimo įrašui, atgaminimui ir viešam paskelbimui reikalingas atlikėjo rašytinis leidimas. Šio kodekso L. 212-4 straipsnyje nustatyta, kad atlikėjo ir prodiuserio sudarytos sutarties dėl audiovizualinio kūrinio sukūrimo pasirašymas reiškia leidimą įrašyti, atgaminti ir viešai skelbti atlikėjo atlikimą.

25 2006 m. rugpjūčio 1 d. Įstatymu Nr. 2006-961 buvo iš dalies pakeista Įstatymo dėl komunikacijų laisvės 49 straipsnio antra dalis; joje, be kita ko, numatyta, kad, pirma, „institutas naudoja nacionalinių programų transliuotojų audiovizualinio archyvo turinio ištraukas specifikacijose nustatytomis sąlygomis“ ir „jam suteikiama teisė naudoti šias ištraukas praėjus vieniems metams nuo jų pirmosios transliacijos“ ir, antra, „nukrypstant nuo Intelektinės nuosavybės kodekso L. 212-3 ir L. 212-4 straipsnių, šiame straipsnyje nurodytame archyve esančių atlikėjų kūrinių naudojimo sąlygos ir už šį naudojimą mokamas atlyginimas reglamentuojami pačių atlikėjų arba atlikėjams atstovaujančių darbuotojų organizacijų ir instituto pasirašytose sutartyse“ ir „šiose sutartyse turi būti nurodyti, be kita ko, atlyginimo dydžiai ir šio atlyginimo mokėjimo tvarka“.

26 Iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad PG, GF ir *Spedidam* mano, jog iš dalies pakeistame 49 straipsnyje įtvirtina šios Direktyvos 2001/29 2 straipsnio b punkte ir 3 straipsnio 2 dalies a punkte numatytoms išimtinėms atlikėjų teisėms taikoma išimtinė tvarka, neatitinkanti šios direktyvos 5 straipsnio, nes pagal ją INA gali savo interneto svetainėje siūlyti parsisiųsti tokių atlikėjų atlikimus ir neprivalo pagrįsti jų leidimo tokiam naudojimui.

27 Tačiau INA teigia, kad šis straipsnis nėra nei išimtinėms atlikėjų teisėms taikoma išimtis, nei apribojimas, nes jame tik nustatyta šių teisių įrodinėjimo tvarka, įtvirtinanti nuginčijamą prezumpciją, pagal kurią atlikėjų naudojimo teisės perleidžiamos INA; dėl tokios prezumpcijos INA išvengia

būtinybės pateisinti rašytinį leidimą arba darbo sutartį, kaip numatyta Intelektinės nuosavybės kodekso L. 212-3 ir L. 212-4 straipsniuose. INA priduria, kad, remdamasis iš dalies pakeistu 49 straipsniu, jis su atlikėjams atstovaujančiomis darbuotojų organizacijomis sudarė kolektyvines sutartis, kuriose nustatytos atlikėjų atlikimų naudojimo ir atlyginimo sąlygos.

28 Atsižvelgiant į šiuos argumentus reikia priminti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją SESV 267 straipsnyje numatytoje procedūroje Teisingumo Teismo ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo funkcijos yra aiškiai atskirtos, ir tik pastarasis privalo aiškinti nacionalinės teisės nuostatas (2013 m. sausio 15 d. Sprendimo *Križan ir kt.*, C-416/10, EU:C:2013:8, 58 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

29 Todėl Teisingumo Teismas, nagrinėdamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą, neturi aiškinti nacionalinės teisės nuostatų. Iš tikrųjų laikydamasis Sąjungos ir nacionalinių teismų kompetencijos atskyrimo taisyklių Teisingumo Teismas turi atsižvelgti į faktinį ir teisinį sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą suformuluotų prejudicinių klausimų kontekstą (šiuo klausimu žr. 2010 m. spalio 21 d. Sprendimo *Padawan*, C-467/08, EU:C:2010:620, 22 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

30 Taip pat reikia priminti suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, iš kurios matyti, kad nacionaliniai teismai, taikydami nacionalinės teisės aktus, turi juos aiškinti kuo labiau atsižvelgdami į aptariamos direktyvos formuluotę ir tikslą, kad būtų pasiektas direktyvoje numatytas rezultatas ir laikomasi SESV 288 straipsnio trečios pastraipos. Ši pareiga nacionalinę teisę aiškinti taip, kad aiškinimas atitiktų Sąjungos teisę, iš tiesų pagrįsta pačia SESV sistema, nes sudaro sąlygas, kad nacionaliniai teismai, nagrinėdami gautas bylas, pagal savo kompetenciją užtikrintų visišką Sąjungos teisės veiksmingumą (2012 m. sausio 24 d. Sprendimo *Dominguez*, C-282/10, EU:C:2012:33, 24 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

31 Sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad INA, kuris, kaip nurodyta šio sprendimo 11 punkte, yra atsakingas už nacionalinio audiovizualinio paveldo saugojimą ir puoselėjimą, negalėjo naudoti kai kurių archyvų, nes nagrinėjamuose audiovizualinių programų kūrimo dokumentuose šis institutas neturėjo su atitinkamais atlikėjais sudarytų darbo sutarčių. Neturėdamas Intelektinės nuosavybės kodekso L. 212-3 straipsnyje nurodyto rašytinio atlikėjų arba jų teisių perėmėjų, kuriuos dažnai yra sunku ar net neįmanoma nustatyti ir surasti, leidimo arba darbo sutarties, kurią jie sudarė su tokių programų prodiuseriais, INA negali remtis Intelektinės nuosavybės kodekso L. 212-4 straipsnyje numatyta leidimo prezumpcija.

32 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas priduria, jog tam, kad INA galėtų įgyvendinti jam suteiktus su viešosiomis paslaugomis susijusius įgaliojimus, 2006 m. rugpjūčio 1 d. Įstatymu Nr. 2006-961 buvo iš dalies pakeista Įstatymo dėl komunikacijų laisvės 49 straipsnio II dalis, kaip nurodyta šio sprendimo 24 punkte. Be to, šis teismas nurodė, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės teisės normos nepatenka nė į vienos iš išimčių ir apribojimų, kuriuos valstybės narės gali nustatyti remdamosi Direktyvos 2001/29 5 straipsniu, taikymo sritį.

33 Be to, kaip nurodyta šio sprendimo 15–17 punktuose, nors *Tribunal de grande instance de Paris* (Paryžiaus apygardos teismas) ir *Cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas) nusprendė, kad dėl iš dalies pakeisto 49 straipsnio INA neatleidžiamas nuo pareigos gauti išankstinį atlikėjo leidimą naudotis jo atlikimų įrašais, *Cour de cassation* (Kasacinis teismas), į kurį kreiptasi, iš esmės pažymėjo, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos ir „leidžiančia nukrypti nuostata" grindžiamos tvarkos taikymas nėra siejamas su įrodymu, jog atlikėjas davė leidimą pirmam jo atlikimo panaudojimui. Todėl *Cour d'appel de Versailles* (Versalio apeliacinis teismas), kurio sprendimas kasacine tvarka apskųstas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, iš dalies pakeistą 49 straipsnį aiškino taip, kad pagal jį INA gali naudotis paprasta prezumpcija, jog atlikėjas davė išankstinį sutikimą naudoti minėtuose archyvuose esančius atlikimų įrašus komerciniais tikslais.

34 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2001/29 2 straipsnio b punktas ir 3 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią šiuo tikslu paskirtos institucijos atliekamo audiovizualinių archyvų naudojimo srityje yra nustatyta nuginčijama prezumpcija, kad atlikėjas davė leidimą įrašyti ir naudoti jo atlikimą tuo atveju, jei šis dalyvauja įrašant audiovizualinį kūrinį transliavimo tikslais.

35 Pagal Direktyvos 2001/29 2 straipsnio b punktą ir 3 straipsnio 2 dalies a punktą valstybės narės atlikėjams numato išimtinę teisę leisti arba uždrausti savo atlikimų įrašus atgaminti ir padaryti viešai prieinamus.

36 Visų pirma reikia nurodyti, kad šiomis nuostatomis atlikėjams suteikiama apsauga turi būti aiškinama plačiai (pagal analogiją žr. 2016 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Soulier ir Doke*, C-301/15, EU:C:2016:878, 30 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Iš tiesų, kaip nurodyta Direktyvos 2001/29 21 ir 24 konstatuojamosiose dalyse, viena vertus, veiksmus, kuriems taikoma atgaminimo teisė, reikia apibrėžti plačiai, kad vidaus rinkoje būtų užtikrintas teisinis saugumas. Kita vertus, šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta teisė padaryti viešai prieinamus saugomus objektus turi būti suprantama kaip apimanti visus padarymo viešai prieinamus veiksmus visuomenės nariams, nesantiems toje vietoje, kurioje tas viešo prieinamumo veiksmas atsiranda.

37 Todėl ši apsauga, kaip ir autorių teisių apsauga, turi būti suprantama taip, kad ji nėra apribota Direktyvos 2001/29 2 straipsnio b punkte ir 3 straipsnio 2 dalies a punkte garantuojamų teisių turėjimo, bet apima ir naudojimąsi šiomis teisėmis (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Soulier ir Doke*, C-301/15, EU:C:2016:878, 31 punktą).

38 Taip pat reikia priminti, kad atlikėjams pagal Direktyvos 2001/29 2 straipsnio b punktą ir 3 straipsnio 2 dalies a punktą garantuojamos teisės yra prevencinio pobūdžio, t. y. atlikėjai turi duoti išankstinį sutikimą atgaminti arba padaryti viešai prieinamus visus savo atlikimų įrašus. Vadinasi, nepažeidžiant šios direktyvos 5 straipsnyje išsamiai numatytų išimčių ir apribojimų, bet koks tokių saugomų objektų naudojimas, kurį atlieka trečiasis asmuo, neturėdamas tokio išankstinio sutikimo, turi būti laikomas turėtojo teisių pažeidimu (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Soulier ir Doke*, C-301/15, EU:C:2016:878, 33 ir 34 punktus ir 2018 m. rugpjūčio 7 d. Sprendimo *Renckhoff*, C-161/17, EU:C:2018:634, 29 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

39 Toks aiškinimas atitinka Direktyvos 2001/29 9 konstatuojamojoje dalyje nurodytą aukšto lygio atlikėjų teisių apsaugos tikslą ir iš esmės šios direktyvos 10 konstatuojamojoje dalyje primintą būtinybę gauti atlikėjams tinkamą atlyginimą už jų atlikimo įrašų naudojimą tam, kad jie galėtų tęsti savo kūrybinį ir meninį darbą.

40 Tokiomis aplinkybėmis, kaip 2016 m. lapkričio 16 d. Sprendime *Soulier ir Doke* (C-301/15, EU:C:2016:878, 35 punktas) dėl autoriaus išimtinių teisių yra pažymėjęs Teisingumo Teismas, Direktyvos 2001/29 2 straipsnio b punkte ir 3 straipsnio 2 dalies a punkte nepatikslinta, kaip turi būti išreikštas išankstinis atlikėjo sutikimas, todėl šių nuostatų negalima aiškinti kaip nustatančių, kad toks sutikimas būtinai turi būti raštiškas arba aiškiai išreikštas. Atvirkščiai, reikia konstatuoti, kad pagal šias nuostatas sutikimą leidžiama išreikšti ir netiesiogiai, jeigu, kaip to paties sprendimo 37 punkte priminė Teisingumo Teismas, sąlygos, kurioms esant gali būti duotas netiesioginis sutikimas, yra griežtai apibrėžtos, kad pats išankstinio sutikimo principas neprarastų prasmės.

41 Šiuo atveju, kaip nurodyta šio sprendimo 31–33 punktuose, kiek tai susiję su atlikėju, kuris dalyvauja įrašant audiovizualinį kūrinį, iš dalies pakeistame 49 straipsnyje yra nustatyta nuginčijama prezumpcija, kad šis atlikėjas davė INA leidimą įrašyti ir naudoti jo atlikimus, o tai leidžia sušvelninti Intelektinės nuosavybės kodekso L. 212-3 straipsnyje numatytą reikalavimą turėti raštišką minėto atlikėjo leidimą naudoti jo atlikimus.

42 Šiuo klausimu visų pirma reikia pažymėti, kad atlikėjas, kuris pats dalyvauja įrašant audiovizualinį kūrinį tam, kad jį transliuotų nacionaliniai programų transliuotojai, ir kuris šiuo tikslu yra tokio kūrinio įrašymo vietoje, pirma, yra informuotas apie numatomą jo atlikimo naudojimą (pagal analogiją žr. 2016 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Soulier ir Doke*, C-301/15, EU:C:2016:878, 43 punktą) ir, antra, atlieka savo kūrinį tokio naudojimo tikslais, todėl, nesant priešingų įrodymų, galima daryti išvadą, kad šis dalyvavimas yra jo leidimas įrašyti ir naudoti minėtą atlikimą.

43 Be to, kadangi atrodo, kad pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamas teisės normas atlikėjas ar jo teisių perėmėjai gali įrodyti, jog nedavė sutikimo vėliau naudoti jo atlikimą, šio sprendimo 33 punkte nurodyta prezumpcija yra ginčytina. Taigi tiek, kiek šiomis teisės normomis tik nukrypstama nuo Intelektinės nuosavybės kodekso L. 212-3 straipsnyje įtvirtinto, o ne Sąjungos teisėje numatyto reikalavimo turėti rašytinį atlikėjo leidimą, minėta nuostata susijusi tik su tvarkos, kaip reikia įrodyti tokio leidimo buvimą, nustatymu.

44 Galiausiai tokia prezumpcija leidžia išlaikyti deramą pusiausvyrą tarp įvairių kategorijų teisių turėtojų teisių ir interesų, kaip nurodyta Direktyvos 2001/29 31 konstatuojamojoje dalyje. Konkrečiai, kaip iš esmės nurodyta šios direktyvos 10 konstatuojamojoje dalyje, tam, kad atlikėjai galėtų tęsti savo kūrybinį ir meninį darbą, už jų atlikimų įrašų naudojimą jie turi gauti teisingą atlyginimą; jį turi gauti ir prodiuseriai, kad galėtų finansuoti šį darbą. Šiuo atveju, kadangi savo archyvuose INA neturėjo atlikėjų ar jų teisių perėmėjų raštiškų leidimų arba jų ir audiovizualinių programų prodiuserių sudarytų darbo sutarčių, šis institutas neturėjo galimybės naudoti kai kurių savo archyvų, o tai darė neigiamą poveikį kitų teisių turėtojų – pavyzdžiui, nagrinėjamų audiovizualinių kūrinių gamintojų, jų prodiuserių, t. y. nacionalinių transliuotojų, INA teisinių pirmtakų, arba net kitų atlikėjų, kurie tuos pačius kūrinius atliko juos įrašydami, – interesams.

45 Bet kuriuo atveju tokia prezumpcija negali turėti įtakos atlikėjų teisei gauti teisingą atlyginimą už jų atlikimų įrašų naudojimą.

46 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2001/29 2 straipsnio b punktas ir 3 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią šiuo tikslu paskirtos institucijos atliekamo audiovizualinių archyvų naudojimo srityje yra nustatyta nuginčijama prezumpcija, kad atlikėjas davė leidimą įrašyti ir naudoti jo atlikimą tuo atveju, jei šis atlikėjas dalyvauja įrašant audiovizualinį kūrinį transliavimo tikslais.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

47 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo 2 straipsnio b punktas ir 3 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias šiuo tikslu paskirtos institucijos atliekamo audiovizualinių archyvų naudojimo srityje yra nustatyta nuginčijama prezumpcija, kad atlikėjas davė leidimą įrašyti ir naudoti jo atlikimą tuo atveju, jei šis atlikėjas dalyvauja įrašant audiovizualinį kūrinį transliavimo tikslais.

Parašai.